

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ES HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PART HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Elofizetési arak:		Vidékre küldve:	
Hejyben.	10 kor. — fill.	Egy évre	16 kor. — fill.
Egy évre	5	Fél évre	8
Fél évre	2	Negyed évre	4
Negyed évre	1	Egy óra	1
Egy óra	—	Egy óra	1
Egyesszam ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasabos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

A szászok között.

Egy éve élek a szászok között. Azóta volt alkalmam gondolkodásukat megismerni. Tény, hogy ők idegenkednek mindentől, a mi magyar és e közben egyszer-másszor tul is lépnek a határon. Ezek ott történnek meg, hol tömegesen vannak jelen. De a tömeges együttléttel vele jár a belső korlátok túllépése, hogy ilyen esetből tehát nem lehet azt következtetni, hogy egyenként oly gyűlölettel viseltetnek irántunk, mint az ily tömeges együttlét alkalmával néha-néha nyilvánul.

Hogy idegen beszédöket megért-hessük, vizsgálni kell annak indító okát. Ha az idegenkedésnek okát nem tudjuk adni, vagy ha az nemtelen indokból származik, a legkisebb gyűlölet vagy idegenkedés is a legnagyobb megvetésre és megtorlásra érdemes. A szászoknál azonban ez nem áll. Ők látják, hogy napról-napra fogynak. Számuk mindig csökken. Évről-évre új meg új községeket veszítenek el. Látják, hogy helyüket a náluknál kevesebb műveltséggel bíró románok foglalják el, kik vagyoniilag is hátrább állanak.

Csoda-e, ha ily helyzetben mindent, a mi a magyar nyelv megtanulására kényszeríti őket, ellenszenvvel fogadnak? Higgadtan gondolkodva

nem lehet erre nemmel felelni! Ők két tűz közé szoritva látják magukat: egyfelől a román terjedés, másfelől a kormány. A kormány ez irányu tevékenysége semmi esetre sem sok, de a szászok mindenből azt olvassák ki, hogy nemzetiségök megszüntetése van célba véve. A félénk fél a kis bogártól is. Nemzetiségök megszüntetést féltik, nem a magyart gyűlölik. Valójában is közvetett tapasztalatom az, hogy a magyar emberre nincs nekik semmi panaszuk, az alföldre különösen nincs. A ki közülök alföldi magyar emberrel érintkezett, az mind elősmerőleg beszél.

Azt is elősmeri a legtulzóbb is, hogy a hazaszeretet és az államnyelv tudását joggal elvárhatni tőlök. Azt a vádat, hogy a hazát nem szeretik, a legerélyesebben visszautasítanak. A magyar nyelv megtanulásának nem ellenségei, de nemzetiségök megszüntetést féltik tőlök. Mint mondják, ők nem tudnak úgy ellenállani az elmagyarosodásnak, mint a románok, mert ők ha magyarul megtanulnak, akkor magyarul beszélnek a családban is. Elfelejtik azonban, hogy hányan meg hányan vannak és voltak, a kik magyarul jól tudtak, mégis jó szászok maradtak. Nem készakarva felejtik ezeket, hanem attól a gondolattól remegve, hogy nem viszi e a magyar nyelv

tudása közelebb őket a megszűnés felé?

Elfelejtik különösen, hogy a mint románul tudnak, épen úgy tudhatnának magyarul is — kevesebbrel is nagyon megelégedhetnénk — a nélkül hogy ép oly kevésbé lennének magyarok, mint románok. Elfelejtik, hogy egyenlő magyar és román nyelv tudás mellett is — távol a magyarság zömétől — sokkal kevésbé volnának kitéve a magyarrá, mint románá válásnak. Nem tudják — mert ha tudnák, nem félnének úgy — hogy Debreczen szomszédságában, a magyarság közé ékelve: Balmaz-Ujvároson még mindig németül beszélnek, a mellett, hogy magyarul is tudnak.

A nemzetiségökhöz való ragaszkodás előtt lehetetlen tisztelettel nem hajolni meg. Ez olyan a nemzetiségre, mint a szülei, testvéri szeretet a gyermekre. Ki volna, ki a gyermekből a szülei szeretetet kioltani igyekeznék?! Ki becsüli többre azt, ki vallását elhagyja, annál, ki szilárdul kitart ősei vallása mellett? Így vagyunk a nemzetiséggel is. Nagyobb műveltségről tanuskodik az a nemzetiség, mely saját anyanyelve megtartása mellett megtanulja az államnyelvet, mint az, mely báb módjára vedlik most ilyenné, idővel olyanná! Az tenne a szászoknak jó szolgálatot, aki megértetné velök,

Kettőtől szeretve.

Karcolat.

Írta: **MORVAY KÁROLY.**

Tuláradt a szive Ormós Gábornak; édes titkát közölni akarta barátjával és elrándult Oba Olasy Sándorhoz.

Két órája mult, hogy póstára tettem a kérő levelet, e szóval rontott be a házba.

Megmerted tenni Gábor? ne tréfálj, mert még eltalálom hinni!

Sándor fel se kelt kényelmes fekvő helyéről, csak onnat dobta oda a szót.

Tőled éppen nem vártam ily kérdést. Hát nem te biztattál rá, hát nem te mondtad azt, ha szereted hát vedd el ne halogass, mert megtalál más előzni!

— Ugy van meg is előzőtt egy lóhoszszal — mondotta Sándor — és gunyosan kaczagott fel.

Nem vagyok úgy hangolva — hogy ki nevéss — a választást várom, a boldogságom. Kéthétrel ez előtt voltam nálok folytatta — kértem a lányt, hogy ne induljanak — várjon.

Fekete szemé úgy ragyogott mikor vá-

laszolt — mint a fénybogár — csalfan ki-nevetett — lehetetlen!

Csak erős akarat kell hozzá — a kedvemért megteszi ugy e?

— Ne komédiázzon mondotta s megfenyegetett az ujjával. Jól tudja ön is, hogy a határidő ki van tűzve én se akarom elhalasztani!

— Te balga, azt hitted, hogy az aradi utról beszélt a lány?

— Ugyan mi másra érthettem volna? — válaszolt elszonytyolodva Gábor.

Erre már felpattant Sándor, ott hagyta pihenő helyét, vendége elé állva ezt mondta:

— Tudd meg hát te szerencsétlen flótás, hogy Aradra az édes anyja utazott egyedül, ő pedig nászutra kelt.

— Lehetetlen! — tagolta a szót Gábor.

— Bámullak édes barátom, hogy orrod elöl, más vármegyébe ugy tudta elvinni egy okvetetlen ügyes fiatal ember imádottadat, hogy te a szomszédban erről sejtelemmel se bírtál.

— Ügyes ember vagy azt mondhatom!

— Megyek vissza, leveszem a postá-

ról a levelem — szólalt meg kétségbeesett hangon.

Utánna vagy már ennek is — maradj, hozzatok fel bort öblögössük le a kesesüségét. Zárta be a szót Sándor.

A midőn első látogatásra vitte szüleihez feleségét Szamosy Károly — a mama egy nyitott levéllel fogadta vejét — hozzá ezt tette.

Elne hidd magad — mert menyecske korába is akadt a leányomnak kérője — im olvasd!

A fiatalok büszkén s boldogan néztek össze. Hát csakugyan oda talált az Ormós Gábor szerencsétlen kérőlevele.

Gábor ur szótlanul is halt el. Sokáig méregette a nagyuly utcát aszfaltos Debreczenbe — mosoly nem igen vidámitá meg arcát. Azt a mosoly elvitte az a lány (vagy mit is mondok öreg asszony) ő előtte a sirba.

Nevöket is ide irhatnám — hisz közülök rajtam kívül nincsen életbe senki.

A kik így meg nem értik — hát ne is értsék!

hogy a magyarok nem nemzetiségök ellen törnek, csak az államnyelv tudását óhajtják és hogy egy más nyelv tudás nem egy a nemzetiség elvesztésével.

A városi pénztár ujjaszervezése.

Márton Imre indítványa.

A számvetőség és a házi pénztárra felügyelő bizottság sokoldalú és fontos javaslatokat nyújtott be a városi tanácshoz a városi pénzkezelés, — könyvelés, — számadási és könyvelési rendszer s mérleg készítés némely agazatára nézve.

Ezen javaslatok részint olyanok, melyeknek keresztül vitelehez közgyűlési határozat és belügyminiszteri jóváhagyás szükséges, részint olyanok, melyeket a városi tanács saját hatáskörében határozatokká emelhet.

Ezen javaslatokat a felügyelő bizottság által elfogadott ingokolással következőkben közöljük és pedig:

I. Melyekhez közgyűlési határozat és belügyminiszteri jóváhagyás szükséges.

I. A város által kezelt alapok pénzei kölesön kötvényekre magánosoknak ne legyenek elhelyezhetők.

Indokok:

Az alapok pénzeinek, mint minden tőkepenznek magánosoknak való elhelyezése mindig össze van kötve a kamat, vagy tőke veszteség kisebb nagyobb esélyével.

A veszteségnek ezen esélye fenn forog a város által kezelt alapok pénzeinek kikölcsönzési rendszere mellett is.

A kikölcsönzésnél minden eshetőség ellen biztosító rendszert felállítani alig lehet. Bármily óvatosságot tanúsít is a városi tanács az ingatlanok értékeinek megállapításánál s a kölesők megszárazásánál, tényleg megtörtént, hogy a kikölcsönzött tőke nemcsak kamatja, hanem a tőke egy része is oda vész.

Ezen a körümenyt az ingatlanok értékének sokszor ki nem számítható változása, a pereknek és végrehajtási ügyeknek minden mulasztás nélkül is igen gyakran hosszú időn keresztül elhúzódása és más egyéb események vonják maguk után.

Arra nézve ugyan, hogy az alapokat érő ezen veszteség mily % -ot tesz, biztos adatok nem állanak rendelkezésünkre, de az, hogy ilyen veszteségek időnként felmerülnek, bizonyítást nem igényel, mert kikérülhetetlen.

Az alapok pénzeinek elhelyezésére nézve tehát oly módozatot kell felállítani, mely mellett ezen veszteségek elkerülhetők.

Ezen módozat lehet például az állami papirokban való elhelyezés.

Első tekintetre jövedelem csökkenést mutat az ily módon való elhelyezés, mert míg magánosoknak való kikölcsönzés mellett az alapok pénzei 6% kamatot jövedelmezhetnek, addig az állampapirokban való elhelyezésnél legfeljebb 4%-os adómentes jövedelmet lehet elérni.

Ezen kamatvesztés azonban csak látszólagos, mert a 2% különbözete teljesen megszüntetik a következő okok:

A kikölcsönzött tőkék után élvezett kamat jövedelem egyrészt felemésztí az

utána fizetendő tőke kamat adó és általános jövedelmi pótladó.

Másik részét felemésztí a kezelési költség, mely az összesített számvitel és pénzkezelés mellett ugyan szintén ki nem mutatható, de hogy ezt is számításba kell venni, az bizonyos.

Harmadszor felemésztik a jelzett kamat különbözete a kikölcsönzéssel járó veszteségek.

Ha mindezekről pontos számítás lenne tehető, kétségtelenül kiderülne, hogy a város által kezelt alapok pénzei után kamat jövedelemként 4% nál nagyobb összeg alig ha mutatkoznak.

De ha valamivel nagyobb mutatkoznék is, az számításba sem jöhetne azon biztonság mellett, melyet az állam papirokban való elhelyezés nyújt.

Mert még mostani rendszerünk mellett évek óta arról sem tudunk meggyőződni, ha vajjon minden kölesön kötvény megvan-e? s ha feltesszük is, hogy kötvényeink mind megvannak: akkor is ezek csak nevértékkel bírnak, mert senki nem állíthatja; hogy ezen érték realis volna: addig az állampapirokban való elhelyezés a teljes biztonság mellett a kezelést végtelemül megkönyvití, nagyon sok számviteli és pénztári kezelést megszüntet, ennek folytán sok kiadástól óvja meg a várost, a mi szintén nem jelentéktelen körülmény.

Ezek alapján nem látjuk szükségét annak, hogy a különben is tartalékszerű alapok látszólag magasabb, de valójában bizonytalan jövedelmezése indokából a város oly kiadásokat tegyen évről-évre, melyek az alapoknak magasabb jövedelmet amúgy sem biztosítanak, ellenben a város terhet a legnagyobb bizonyossággal növelik.

2. Az alapok között csak kétféle tartás

a., nyugdíj alap és

b., tartalék-tőke czímmel.

Ezen javaslatot a következő indokokkal támogatjuk.

Regében a kezdetleges pénzkezelés korszakban az alapítványoknak külön pénztárak volt, sőt talán az is megtörtént, hogy mindenik alap penze külön szekrényekben őriztetett.

Ezen kezelés, mondani sem kell egészen kezdetleges volt.

Később az alapítványi penzeknek külön szekrényben való őrzése megszűnt, de a könyvelés nem simult e változáshoz, maradt a régi, holott az alapítványi külön pénzkezelés megszűntével a könyvelésnek is át kellett volna alakítani.

Hogy a külön alapítványi pénztár megszüntének dacára a pénztárt meglevő gyanant tüntetie fel a könyvelés, sőt a valóságától eltérőleg, úgy tüntette fel a dolgot, mintha a hány alap annyi külön pénztári szekrény is léteznék: semmiféle indokát nem találjuk, mert az alapítványok helyesen csak rovásszerűleg könyvelendők és kezelendők.

Ha az alapoknak külön pénzszekrényük nincsen, a mi szükségtelen is, teljesen indokolatlan, hogy az alapok pénzei megannyi külön pénztári naplóban könyveltesenek, mert a rovásszerűleg való kezelés az alapoknak értéket, kezelését úgy is híven fejtünteti. A melyekhez közgyűlési határozat sem szükséges.

I. Mivel fentebbiek szerint nem a pénztári naplónak, hanem a könyvelésnek feladata, hogy a közös pénztárba folyt os-

szégeket forrásuk és természetük szerint osztályozza elkülönítse annál fogva a pénztári főnaplón kívül mind azon többi napló mely amabból eddig pár huzamosan készült, mint teljesen fölösleges azonnal megszüntetendő a vezetésükkel eddig megbicóti egyének pedig másképp lesznek foglalkoztatandók.

A megszüntetendő pénztári naplók közé tartozik egyebek közt a letéti napló is.

Hogy a letétek külön naplóban könyveltesenek szükségtelen.

Mindezek a pénztári főnaplóban foglalhatnak helyet, mely mellett a kezelés rendkívül egyszerűsítettik, a letéti főkönyv az ellenőrzést ugyis biztosítja.

2. Mérleg készítés alkalmával az alapítványok elhelyezéseül szolgáló vagyonok az értéknélküli kötvények levonása után a mérlegnek bal oldalán kivétel nélkül szerepeltetendők; viszont az alapítványoknak decz. 31-iki értéke a mérlegnek jobb oldalán kimutatandó.

Ezen javaslatot alig kell indokolni, miután a helyes mérlegszabályok mellett ez másként nem is lehet.

A tartalékszerű alapok, még ha esetleg különböző természetűek is a városnak megannyi sajátvagyonat képezik, tehát a mérlegnek a vagyon oldalán helyet kell foglalniok: ellenben miután ugyanezen alapoknak a meglevő mertekben való fenntartása a városnak egyúttal törvényes kötelezettsége is: előző évi tőke értékükben őket a teher oldalán is fel kell tüntetni.

3. A leltárban feltüntetett vagyonérték a megszabott időköz rendszerint változatlanul hagyandó ugyan, de a tényleg bekövetkezett időközi változások a leltárban évről-évre feltüntetendők.

Az eddigi eljárás, mely szerint egy-egy vagyon értéke az évről-évre változott nyers jövedelem arányában szintén módosult, a mérlegnek helyes voltát egyik tulságként épügy kizárja, mint ennek ellenkezője, mely abból állana, hogy a város vagyonleltára mindaddig, míg az újabb leltározás elrendelve nincsen, változatlanul maradjon. Évről-évre történhetnek oly beruházások, melyek valamely ingatlan értékét nagyban növelik; viszont előállhatnak oly veszteségek, melyek azt csökkentik. Ha ezen változások évről-évre ki nem tüntetnek, a város vagyon leltára a vagyonok értékét híven fel nem tünteti, a mérleget pedig hamissá teszi, mert például a beruházás elveszettnek tűnik fel, pedig a város vagyonának, ha más alakulatot vesz is fel, vagy más elhelyezést nyer is, meg kell lennie.

4. A főkönyvben a személy számlák mellőzendők s e helyett állandó segédkönyvben kezelendők.

Ezen javaslatunk indokolásául elég csak az ujosztású szántóföldek váltásdíjának és kamatainak kezelésére rá mutatni. Főkönyvünkben ezen ezernél is több személy számlának semmi helye.

5. Minden pénz és egyéb érték, mely a házi pénztárral közös szekrényben őriztetik a házi pénztár terhére könyvelendő, a mi a fentebb II. 1. pont alatt előadot akból önként következnek.

6. A házi pénztár minden év deczember 31-én lezárandó s az ó év bevételei gyanant az új év bevételei semmi esetre fel nem tüntetendők.

Eddig az egységes pénztár de külön pénztári naplók fentartásából folyólag az a sajátos eljárás uralkodott a házi pénz-

Első nagy választéku előnyomda Karácsonyi és újévi
ajándék tárgyakban óriási nagy választék **Füstös Testvérek DEBRECZEN, Placz-utca 12. sz.**

Az összes kézi munkához való kellékek nagy raktára.

tárban, hogy miután a különféle alapokat vették igénybe, ha a házipénztár keszlete ennek naplója szerint nem fedezte a város rendes kiadását s a házipénztár naplója hiányt mutatott az év végen, ennek pótlásáig a házipénztár naplóját lezárni nem lehetett.

A házipénztár aztán úgy segített magán, hogy mindaddig míg az évben megfelelő összeg be nem folyt, a házipénztár zárlatot nem csinált.

A ki ismeri a rendes pénzkezelési és könyvelési szabályokat ez az eljárás valóságos szörnynek tűnt fel előtte. Ezt tovább folytatni nem lehet.

A fentebb tett javaslatok elfogadása és egységes könyvelése mellett ezen — hogy úgy mondjuk — manipulációra többé szükség úgy sem lesz és így ezen javaslatunk elfogadása sem ütközik egyáltalában nehézségbe. Ezek alapján tehát javaslatunkat a hozandó tanácsi határozat alakjában téve fel, indítványozzuk, hogy a tekintetes városi tanács az alább előterjesztett szövegezéssel mondja ki a következő határozatokat:

Utasítatik

a számvevőség illetőleg a házi pénzüri hivatal, hogy:

A., a házi pénztárnál

1. a házipénztár őrzetére bizott összes készpénzeket s értékeket, mint a melyek már évek óta egységes pénztárban kezeltetnek: 1903. január 1-től kezdve esupán az ugynevezett pénztári főnaplóban egységesen könyvelje s jövőre az eddig szokásos többi pénztári naplók készítését teljesen mellőzze, ebből kifolyólag, hogy

2., Az olyan tételeket is, melyek addig a külön letéti naplóban könyveltettek, miután utóbbi 1903. január 1-től kezdve meg fog szünni, ezentul az egységes pénztári főnaplóban könyvelje hogy:

4., jövőre az egységes pénztárnak évi zárlatát a naptári év végével december hó 31-én mindenkor pontosan teljesítse, nem lévén megengedhető, hogy az ó év bevételéi gyanánt az új év bevételei bármily részben is szerepeltesse.

B) A számvevőségénél, hogy:

1., a főkönyvben a személy számlákat 1903. jan. 1-től kezdve szüntesse meg, e helyett megfelelő és allandó segélykönyvben főkönyvi minta szerint kezelje, a főkönyvben pedig alkalmas cím alatt csak főösszegüket szerepeltesse, — miként mindez az új földválságra nézve ma is hasonlóul történik, hogy

2., hasonlóul az óvadékok egyéni kimutatása céljából készült főkönyvet allandósítson, hogy

3., az évi zárszámadás összeállításánál ezentul a mérlegen az összes alapítványokat kivétel nélkül szerepeltesse, — még pedig a vagyonok közt az alapoknak fedezetét (például ingatlanokat, készpénzt, kötvényt, betétet, értékpapírt stb. a melyekbe az alapítványi pénzek el vannak helyezve, a terhek között pedig az alapítványoknak decz. 31-iki összegét, előző évi összegükkel egybevetve, hogy

4., A leltári tárgyakat, ingókat s ingatlanokat mérlegen a legutóbbi leltári értékben rendszerint változatlanul szerepeltesse, ha mindazáltal ez az érték vásárlás,

eladás, új építkezés, lebontás, tüzkár stb. folytán időközben növekedett, vagy csökkent: e változást a mérlegen tüntette fel, végül, hogy:

5., Az illető naplózó két tisztviselő további alkalmaztatása iránt javaslatát ide 8 napon belül terjessze be.

A p. ü. Bizottságnak az iránti indítványát, hogy

C., a város által kezelt alapok pénze ezentul kölcsön kötvényre magánosoknál ne legyenek elhelyezhetők, és hogy

D., a tartalékszerű alapok egyesítésének s közülök csak kettő, u. m.: a nyugdíjalap s tartalék tőke tartatván fenn, a többi csak rovásszerűleg kezeltesse, a tanács pártolólággal terjeszti a bizottsági közgyűlés elé.

Mit tárgyal a város?

Debreczen város törvényhatósági bizottsága e hó 12 ik napján d. u. 3 órakor a városháza nagytermében rendes közgyűlést tart, melynek tárgysorozata a következő lesz:

1. M. kir. belügyminiszter urnak 106.160—902. sz. leírata, mely szerint a köztisztviselési teendők végzésére Zoltán Hermannal kötöt szerződés jóváhagyatik.

2. Udvarhely vármegye közönségének átirata az 1883 LIV. t.-cz. 50. §. részben módosítása, a letakarított és igazolt akadályok miatt még be nem hordott mezőgazdasági termények elemi csapások által okozott megsemmisítése esetén adóadóleengedés vegett az országgyűlés képviselőházához intézett feliratának partolása iránt.

2. Tanácsi előterjesztés a gyámpénztárban és a házipénztárban levő, de törvényes biztosíték mellett ki nem adható pénzeknek az 1903 dik évben eszközlenő elhelyezése módjára nézve. (névszerinti szavazás.)

4. Ugyanaz a hajdu szováti birtok után pótlólag fizetendő 1599 korona 03 fillér községi adó kifizetésére szükséges összeg erejéig póthitel engedélyezése iránt.

5. Az 1903. és 1904. évi utadő költségeloirányzat megállapítása.

6. Az igazoló választmány jelentése a legtöbb adófizető bizottsági tagok 1903. évi névsórának bemutatásával.

7. Tanácsi előterjesztés az 1896-ik évben megválasztott s 1902 december 31 én kilépő törvényhatósági bizottsági tagok helyeinek választás utján betöltésére határnap kitűzése tárgyában.

8. A közigazgatási bizottságha 5 kilépő tag helyének 1903 és 1904-dik évekre választás utján betöltése.

9. Igazolóló választmánynak 1 évre meg alakítása.

10. Tanácsi előterjesztés Simonffy Imre kir. tan. polgármester urnak egy városunkban felállítandó javítóintézet iránt tett indítványa tárgyában.

11. Tanácsi előterjesztés az állami lelenczház helyének kijelölése tárgyában.

12. Bejelentés a Löfkovits Arthur debreczeni lakos. városi bizottsági tag által a

város részére ajándékozott régiség gyűjtemény és okmányok, valamint egy városi múzeum javára tett 5000 koronás alapítvány tárgyában.

13. Bejelentés a Grausz Mór-féle Simonffy-utcai telekhatárügy tárgyában.

14. Trazsi László volt adópenztárnok özvegyének özvegyi segélyezési, — továbbá Fülöp András réndörbiztos és Végh Mihály gyalogrendőr nyugdíjazás iránti ügye. Debreczen, 1902 dec. 2.

Simonffy Imre

kir. tan. polgármester.

NAPI HIREK.

Javitó intézet Debreczenben.

Annak idején, mikor az igazságügyi palotát építettek Debreczenben, a város telket és 200,000 forint kamatnélküli kölcsönt bocsájtott az állam rendelkezésére. Debreczen varosa különben 1872-től óriási nagy áldozatokat hozott az igazságszolgáltatásnak és az igazságügyi palota építésénél kikötötte, hogy az állam kárpóttalul ezekért a szolgáltatásokért 600 személyre kerületi börtönt építet Debreczenben. Szilágyi Dezső és Erdélyi Sándor akkori miniszterek megis ígérték ezt, aminek különben nyoma van az iratok között is. A város vezetősége azonban nem rokonszenvez a kerületi börtön felállításával, mert az az iparosoknak sok kárt tenné. Nem is sürgette a kormánytól ígérete bevaltását, habár jogosan ragaszkodhatik követeléséhez. Most hogy Plósz miniszter megemlítette, hogy egy javító intézetet szándékozik felállítani, a kerületi börtön helyett ezt szeretné elnyerni. De mint máskor is, Debreczen itt is késik. Szeged már megelőzte és a mult héten nagy küldöttség járt az igazságügyminiszternél és a miniszterelnöknél ez ügyben. Az igazságügyminiszter megis ígerte, hogy figyelemmel lesz Szeged iránt, de a kormányelnök még többet mondott, határozott ígéretet tett Szegednek, hogy ott lesz a javító intézet. Ime tehát megint késünk. Debreczen követelheti a javító intézetet, mert ez az ígért, amit Szilágyi Dezső tett, kötelező utódaira nézve is egy esetleg a miniszterhez felmenő küldöttségnek célszerű lenne, ha azt eszébe juttatná a jelenlegi igazságügyminiszternek. A jog és p. ü. bizottság ez ügyben különben tegnap Vecsey Imre elnöklésével gyűlést tartott.

Varga Károly ismertette a javaslatot annak indokolásával egyetemben. 1893-ban, amikor a város nagy áldozatkészséggel igazságügyi palotát emelt, Szilágyi Dezső, az akkori igazságügyminiszter azt az ígéretet tette Debreczennek, hogy viszonzásul áldozatkészségeért, gyűjtő fogházat fog kapni. Az óta kilenc év mult el. A kormány egy-

OCCASIO! Bezárólag január hó 1-ig. Csakis a legutolsó divatnak megfelelő elsőrendű gyártmányu női ruhakelmék, selymek, bársonyok, delinek és mosókelmék kerülnek

eladásra feltűnő olcsó árakkal

EISLER M. E. czégnél, Debreczen, Simonffy-u. sarok.

Kizárólagos raktár női ruha szövet és selymekben.

Szénássy Gyula, Szénássy, Hoffmann és Társa budapesti nagykereskedőtől.

másután alakította át a vidéki fogházakat. Budapesten központi gyűjtő fogházat épített, a városnak tehát nem lehet kilátása sem ma már gyűjtő fogházra. De mert erős és biztos remény van reá, hogy a kormány ígeretét más módon is bevalthatja, a javaslat azt mondja, hogy kérje a város az igazságügyi kormányt arra, hogy a gyűjtő fogház helyett 250-300 fiu növendék számára éditessen Debreczenben javító intézetet, a melynek berendezése hasonló legyen a kaszai javító intézethez. A város a maga részéről szívesen jelöl ki 25 hold ingyen telket a miképerési országút mentén. A bizottság tagjai csaknem valamennyien hozzászóllottak a kérdéshez s a javaslatot egyértelműleg helyesnek, időszerűnek találták és végül határozatilag kimondták, hogy egy javító intézetnek Debreczenben való felépítését kívánatosnak, üdvösnek tartják. Javasolni fogják a városi közgyűlésnek, hogy ebben a tárgyban sürgősen írjon föl a kormányhoz s feliratát egy több tagu küldöttség vigye fel Budapestre, a melynek vezetője előszóval is figyelmeztesse az igazságügyi minisztert elődjének ígeretére.

A harmadik protestáns estély.

A debreczeni theologiai akadémia Hittanszaki Önképző Társulata a kalvinista öntudat erősítése céljából advent harmadik vasárnapján 1902. december hó 14-én, délután 5 órakor a főiskola dísztermében harmadik protestáns estélyt rendez. A meghívó belépi jeggyel szolgál. A terem fél 5 órakor fog kinyitni. Jótékony adományok a kített perselyekbe a „Hittanszaki Segítő Egyesület” részére köszönettel fogadtatnak. Az estély műsora következő: 1. „Fohász.” Szövege Berzsenytől, zenéje Sz. Nagy Józseftől. Előadja a főiskolai énekkar. 2. „Előadás a magyar biblia dicső és szomorú napjairól.” Balogh Ferencz theologiai tanár. 3. „A magyar pap.” Legenda, Szaboleska Mihálytól. Szavalja: Karacsony Otilia urhölgy, az ev. ref. felsőbb leánynevelő és tanítónőképző intézet igazgatónöje. 4. „Vársz-e rám a lorrás partjan?” Meet me at the Fountain. Szövege P. P. Bliss-től, zenéje Irta D. Sankey től. Előadja a főiskolai énekkar. 5. „A talizmán.” Elbeszélés. Irta és felolvassa Csernátóy Kálmán joghallgató. 6. „Költevények.” Irta és felolvassa Könyves Tóth Kálmán ev. ref. lelkész. 7. Liszt Ferencz Faust átirat. Zongorán előadja P. Nagy Zoltán tanítóképző intézeti zenetanár. 8. Szabad előadást tart Erdey Károly hittanhallgató. 9. „Szállj most le ránk.” Palmer től. Előadja a főiskolai énekkar.

Értesítés.

A „Bikur Cholim” debreczeni betegsegélyző egyesület választmánya ez uton értesíti a t. egyleti tagokat, hogy az 1903. évi érvényes választói névjegyzék e hó folyamán összeallítatik, felhivatnal tehát mindazon t. tagok, kik az egyesületnél tagsági díjjal hátralékban vannak, hogy azt legkésőbb f. év végéig annyival is inkább kifizetoi szíveskedjenek, mert ellenesetben a választói névjegyzékből kihagyatnak. Debreczen 1902. december hó 8. A választmány.

Az ipartestület karácsonyi kiállítása.

Tegnap délután 3 órakor zárták be az ipartestületi karácsonyi kiállításra szóló jelentkezéseket. Hetvennégy iparos segéd és

tanoncz jelentkezett a kiállításra több mint száz műtárggyal, az eredmény örvendetes haladást jelent a tavalyihoz képest, mennyiben tavaly csak ötven segéd és iparos jelentkezett. A kiállítást 14. en reggel 9 órakor nyitják meg. Érdeklődését nagyban emelni fogják a kézügyesítő egyesület által kiállított tárgyak. A kiállított tárgyak eladásra levén számv. legtöbb célszerűség és használhatóság követelményei szerint van készítve a mellett, hogy a kiállításban majd minden tárgy iparművészeti becsü. A tárgyakon fel lesz tüntetve az eladási ár. A karácsonyi kiállítást 24. en délután 3 órakor zárják be, s ekkor ejtik meg a tárgysorsjátékot, melyen minden egyes 20 filléres belépti jegy játszik.

Esküvő.

Földvári Farkas gazdalkodó e hó 14-én déli 12 órakor esküszik örök hűséget a Deák Ferencz u. izr. templomban Maller Margitnak, Fleischmann Mor nagykereskedő leányának.

Ajándék a debreczeni egyetemre.

A debreczeni főiskola anyakönyvtára, mely 77000 kötetével negyedik könyvtára az országnak, tegnap ismét érdekes gyűjteménnyel szaporodott. Mintegy 1200 kötetből álló könyvtart kapott ajándékba a főiskola egy tul a Dunán lakó orvostól, a ki valaha a debreczeni kollegium növendéke volt. Az ajándékozó a debreczeni egyetem javára, a letesítendő orvosi fakultás könyvtáranak alapjául adományozta gyűjteményét és — mint maga írja — azért is, hogy a debreczeni egyetem felállítatásának támogatására felhívja embertársai jóakarátat. Felső-pulyai Bük Géza dr. a nemes adományozó neve. — Orvos Mosonmegyében. — Atyja Bük László, a ki igen jómódu ember volt, néhány evtizeddel ezelőtt 20.000 koronás alapítványt tett a Tudományos Akadémia javára. Ez alapítvány kamat pályadíjat nemrég nyerte el Acsády Ignác jeles történetrónak „Magyarország három részre osztása” cz. művével. A derek apa nyomdokát im méltan követi a fiu, a ki nagyon megváltozott vagyoni viszonyai folytán penzzel nem tud hozzájárulni a magyar református világ hő vagyanak teljesítéséhez. a debreczeni egyetem letesítéséhez s ezért azt küldi, a mije van, évek hosszú során át gyűjtött könyvtárát. Az ajándékozott gyűjtemény minimális értéke 3 5000 korona. Orvos és természettudományi, igen becses munkák vannak benne. Három láda, telve mintegy ötszáz kötettel, tegnap már megérkezett a főiskolába. A könyvtár átvételét, rendezését s az anyakönyvtárba beillesztését Ferenczy Gyula dr. főkönyvtárnok eszközözi.

Munka kiállítás az árvaházban.

A debreczeni jótékony nőegylet iskolájában felállított szövő ipari tanfolyamon a szövőszekeken előállított női munkákból az egyesület vezetősége kiállítást rendez. A kiállítás e hónap 13. án nyitlik meg az árvaház dísztermében s körülbelül 10-14 napig lesz megtekinthető. Az ott kiállított szövőipari munkák bekerülési aron fognak áruba bocsájtatni, épen ezért nagyon ajánljuk a kiállítást a hölgyek figyelmébe. A munkák kiválósága mellett szól az a körülmény is, hogy az árvaház összes ruhaneműi a tanfolyamon készített termékből lettek felszerelve.

A munkás szerencsétlensége.

Súlyosan sérülve szállították be a kórházba Pliczmann József műhelytelepi lakost. A holdogtalan teremtsnek ballában

keresztül ment a vasuti kocsi és az összezuzta. Pliczmann a szerencsétlenség Tokajban érte, hova felsőbb rendeletről egy kisiklott vonat kocsijait kellett volna többé magával és emelőgépek segélyével a vágányra visszahelyezni; itt érte utól balvégzete s tette örökre nyomorékká.

Földrengés Ér-Körtvélyesen.

Tegnap jeleztük már, hogy Érkörtvélyesen földrengés volt. Erről ma érkörtvélyesi tudósítónk még ezeket jelenti: Folyó hó 7-én Vasárnap déli 12 és 1/2 órakor erős földrengés volt Érkörtvélyesen és környékén, a mely mintegy 8-10 másodpercig tartott s távoli menydörgés tompa morajához hasonló zaj kísérte. A rázkódásszerű lökések északnyugatról, délkeleti irányban futottak. A ház falain levő tárgyak, képek, edények élénk himbáló mozgásba jöttek. Az asztalon levő poharak és üvegek összeborultak. Az emberek megrémülve futkostak ki házaikból keresve a rendkívüli jelenség okát.

Öngyilkos katonák.

A tegnapi nap folyamán két öngyilkosság történt városunkban. Mindkettő egy helyen, a 3. ik honvédegyalozegre: Péterfia utcza laktanyájában történt. Két honvéd követett el öngyilkosságot, Vastag György az egyik a legénység szobában melibe lötte magát s meghalt; a másik Krémer András evő kését mellébe döfte, majd több helyen összeszurkálta testét. Kinos hörgésere ébredtek fel vele egy szobában alvó bajtársai és hívtak el az orvost, ki sebeit bekötözve a kórházba szállította. Állapota nem életveszélyes.

A Hortobágy virága férjhez megy.

A délibabos nagy Hortobágynek virága, az aranyos, szép Szikszay Esztike, a Hortobágyi csárda bérőjének leánya férjhez megy. A Hortobágy virágát minden debreczeni polgár jól ösmeri. Szeretik is az Esztikét mindazok, kik a Hortobágyon megfordulnak. Az Esztike igen sok vidám perczet szerzett a Hortobágy vendégeinek. Mindenki szívesen elbeszélgetett a kis hortobágyi virággal és a kis Esztike értett is hozzá, hogyan kell a vendégek kedvében járni. Aranyos kedélyével jó kedvet vitt a tarsasagba és most azok, kik ösmerték az Esztikét-szomorkodnak, mert elviszik a kis Esztikét. Egyik gyakori vendég, a deli újvárosi legény Posta Józsi elrabolta a kis virágszál szívét. Holnap már viszi is el a Hortobágyról. Holnap esküszik a fiatal pár. Debreczenből számosan hivatalosok a Hortobágyi viragszál menyegzőjére és ki is mennek oda. De nem üres kézzel. Értékes, szép nászajándékot visznek a boldog Esztikének. Király Gyula gazdasági szenátor viszi a szép ajándékokat: a gazdasági intéző bizottság által ajándékozott értékes ezüst bográcsot, a hortobágyi pusztá mindenható kormányzójának, Farkas Berti bátyánk emléktárgyát egy ezüst gyümölcstartót és a gazdasági szenátor sem megy üreskézzel, ő is ad emlékül a kis Esztikének szép ezüst virágtartót. A gazdasági szenátor már jóelőre megakarja édesíteni a fiatal pár házas életét és evégből nagymennyiségű czukorkákat

is víz magával. Mi pedig azt kívánjuk a kis Hortobágyi virágszálnak, házaselete legyen boldog, meglegedett és hosszú.

A polgári kör bálja.

A hagyományos, régi jó magyarmulatságok elevenednek fel a polgári kör báljával. Ez a bál az, hol a polgárság pártkülönbösg nélkül egybegyül és igazi magyaros jókedvvel elmulat ott. Az idén sem marad el a bál. Január hó 10-én lesz a „Bika” dísztermében. Hogy a bálnak fényes sikere lesz, biztosíték arra a Oláh Károly személye, kit nagy lelkesedéssel választottak meg a rendező bizottság elnökének. A rendező bizottság különben a bál előkészületei ügyében e hó 11-én d. u. 5 órakor ülést tart. A polgári kör báljára már most felhívjuk a közönség figyelmét.

A tanács egy tanító jubileumán.

A debreczeni izr. tantestület egyik érdemes tagja Kohut Mór e hó 21-én ünnepli meg tanítókodásának 40 éves évfordulóját, mely alkalomból tanítótársai ünnepélyt rendeznek a tiszteletére. A rendező bizottság a tanácsot is meghívta az ünnepélyre. A tanács Oláh Károly tanácsnok, Konez Ákos tb. tanácsnok és Varga Károly jegyzőkei képviselteti magát az ünnepélyen.

A tanyai iskolák ügye.

Az allandó népnevelési bizottság a tanyai iskolák létesítése ügyében e hó 15-én hetfőn d. u. 5 órakor a városhaza nagytermében Oláh Károly elnöklésével ülést tart.

Letartóztatott leánykereskedők.

Lisabonban nagyszabású leánykereskedő bandát tartóztattak le. A fehérrabszolgák zsarnokai Buenos Ayresbe és Rio de Janeiroba szállították áldozataikat. Elfogatásuk alkalmával hét fiatal leányt találtak a leánykereskedők lakásán, akiket azzal az ürüggyel csaltak magukhoz, hogy Braziliában nevelőnői állást szereznek nekik.

Bebalzsamozott halak.

Érdekes közleményt olvasunk egy francia újságban. E szerint két francia tudós nemrég bejelentette a párisi tudományos akadémiának, hogy Egyiptomban végzett ásatás közben alig két-három méternyire a föld alatt bebalzsamozott halakra akadtak. Mint a tudósok megállapították, ezek a halak már több mint kétezer év óta fekszenek a föld alatt és fajuk még most is található a Nilus egyes helyein, hol néha egy méter hosszúságú is megnő egy-egy példány. A régi egyiptomiak ezt a halat mint az istenség egyik főelemét tisztelték és mint ilyen természetesen szokásukhoz híven bebalzsamozták. Valamennyien teljesen ép, pikkelyeik oly fényesek, mintha csak most húzták volna ki őket a vízből, csupan oldalukon látszik hosszukás nyilas, melyet bizonyára a balzsamozásnál vágtak a hal testén.

Bali Mihály honoráriuma.

A hóhémesterség jövedelem szempontjából nem volna éppen megvetendő foglalkozás, ha gyakoribb volna — az akasztás. Friedrich Ferencznek, a kolozsvári rablógyilkosnak kivégzése alkalmával nem érdeklődtek Bali Mihály hóhér „számlájának” adatai: Az igazságügyminiszter ugyanis a kivégzés, a bitófa felállítás és hulla lekötése díját 61 korona 80 fillérben állapította meg. Ezenkívül 12 kor. 60 fillér napi díj

jár a hóhérnak és segédjeinek 6 kor. 30 fillér fejenként. A hóhért II. osztályu, pribékjeit III. osztályu vasuti jegy illeti meg, melyet a kincstár megtérít. Így tehát elég magas számlával járult Csipkés Károly ügyész elé Bali Mihály, mert Friedrich Ferencz kivégzéséért 332 kor. 40 fill. erejéig támaszt a kincstár ellen. Az ügyészség Bali számlájára csak előleget adott, az ezen felüli összegre pedig egy utalványt a budapesti kir. ügyészséghez.

Mattasich Géza — Koburg hercegnőről.

Mattasich Gézát, aki néhány nap óta Budapestben van, ügyvédje, dr. Waisz Sándor meginterviewolta, amikor is Mattasich elmondta, hogy október közepén találkozott Koburg Lujza hercegnével. Mattasich most folytatja a nyilatkozatot és addig is, amíg — mint mondja — pörének összes okmányait, jegyzőkönyveit és iratait közze tenné, egyelőre azokat a manipulációkat leplezi le, melyek folytán Koburg hercegnőt gyöngeelméjének nyilvánították. Elmondja, hogy a hercegné elméjében teljesen egészséges volt és csak urának Koburg hercegnek a dolga, hogy elmebetegnek nyilvánították. — Biztos forráshól tudom — írja — hogy Koburg hercegnek a dolga, hogy nejét gyöngeelméjének nyilvánítsák, hogy a válást megakadályozza. Először is 1898. május 7-én Breznicsában tudtam meg és pedig Ozegoviczné asszonytól, aki nekem akkor szóról szóra ezt mondta:

— Nem kell aggódnia a fenséges asszony miatt. Dr. Neuda izeni önnek, hogy a fenséges asszonynak semmi baja nem lesz nem fogják gyönge elméjének nyilvánítani, noha Koburg herceg erre máris megnyerte dr. Hinterstoisser törvényszéki orvost. De dr. Oeuda idejekorán megtudta a dolgot és megakadályozta.

A fenséges asszonyt elfogatása után a döblingi tébolydába szállították, ahol dr. Obersteiner, az intézet tulajdonosa megfigyelte és tudom, hogy ő a fenséges asszonyt épelméjének nyilvánította. Koburg herceg azonban nem tett le elhatározásáról és noha még több szakvélemény a hercegnőt épelméjének nyilvánította; végre is kezestülvitte, hogy keresztülvitte, hogy kimondtak a hercegnére az elmebetegséget. Mattasich ezt úgy fejezi ki, hogy a hatalmasabb győzött, valójában azonban kevésbé szavak ilyenek az esethez.

Asztalos Sándor hamvai idehaza.

Hazafias és kegyeletes mozgalom indult meg Aradon, melynek az a célja, hogy Aradváros hősi védőjének: Asztalos Sándor negyvennyolczas hovédőrnagy hamvait, melyek külföldön, Genfben nyugosznak, hazaszállítsák és Aradon helyezték méltó és díszes helyen örök nyugalomra. Az eszmét egy lelkes aradi kereskedő, Plesch Hermann vetette fel és az ő buzgólkodásának köszönhető, hogy Aradon most már általános az érdeklődés a hazafias mozgalom iránt. Asztalos Sándor tudvalevőleg Arad megmentőjeként szerepel a szabadságharc történetében. Arad város a legszorultabb helyzetben volt, s már-már veszély fenyegette, mikor Asztalos Sándor őrnagy, egy ponnii lovon ülve, honvédei élén betört a városba s helyreállította a rendet. Asztalos Sándor báljában a ma is ereklyeként őrzött hovádráslót tartotta, mikor kivont karddal diadalmasan beuyomta e városba. A szabadságharc után emigrált és 1856. feb. 17. Genfben pisztolypárbajnak esett áldozatul és ott temették el a vitéz katonát. Plesch Hermann egy genfi temetkezési vállalathoz fordult felvilágosításért a hamvak nehézsé-

gei iránt és onnan azt a választ kapta, hogy abban a sírgödörben, melyben Asztalos holtteste porladozik, különféle csontvázak vannak összekeveredve, mert ugyanabban a sírban még két embert temettek. De ezek kisebb termetűek voltak és így egy orvosnak könnyű volna összeállítani a szabadhős földi maradványait. Az exhumálás és hazaszállítás költségeit közadakozás útján fogják összegyűjteni. Ezzel kapcsolatban fölemlítjük, hogy Asztalos Sándor leánya Berta, Németországban jönevű énekesnő.

Ügyvédek keserve.

Egy ügyvéd olvasónk az ügyvédi kar nagy keservének jellemzésére a következő kis jelenetet küldte be hozzánk.

(X. ügyvéd és Y. ügyvéd a délelőtti tárgyalások után találkoznak a vármegyháza előtt.)

— Szervusz, nagyon szomorú az ábrázatod, talán elverték rajtad a port az V.-nél?

— Még azt sem, különben is csak a pertárban voltam. Azon mérgeledöm, hogy már megint elcsiptek tőlem egy czeget, pedig jó váltókliens volt.

— Ügyvéd nősült a familiába?

— Ha még az volna! A napokban elküldi hozzám a felesége koresolya jegyét, hogy járjak el a megújítás végett. Én vissza küldtem a jegyet azzal, hogy ez már mégsem ügyvédnek való megbízás, — megjegyzem, hogy csak készkiadós kliens — másnap hallottam, hogy egy kollega nemcsak a koresolyajegyét váltotta ki, de arra is kötelezte magát, hogy a színházjegyeket is ő fogja megszerezni. Most már persze annak adja a váltóit.

— Rémes állapotok, barátom, de alkalmazkodni kell az új irányhoz. Egyik segédem délután a kliensek ügyeiben szaladgál.

Eljár a cupringerekhez cselédügyekben a Steinerceg gyerekeit hazakiséri az iskolából, a varrónót megsürgeti és újságíró jegyeket szerez a színházba. No de szervusz! Sietek;

— Rettenetes! De maradj még egy percig.

— Nem, nem. Sürgő perenkívül eljárásom van!

— Hol?

— A patikában. Az egyik kliensem unokahugának májfolt elleni kenőcsöt kell szereznem! Szervusz!

Alföldy Károly

tánciskolájában a második tanfolyam december hó 15-én kezdődik. Beiratásokat elfogad bármely időben lakásán Péterfia u. 2 sz.

Ingtalanok forgalma.

Balogh István és neje Szabó Zsuzsánna veszik a debreczeni 3867 sztjkvben 5322 hrsza. foglalt 766 □ öl téglás kerti szőlőt Fejér Károlytól 900 kor.

Hocfelder Jakab és neje veszik a debreczeni 4413 sztjkvben 8320 hrsza 9 hold 430 □ öl majorsági földet Bulszer Agoston és neje Zsittnik Jolántól 16000 kor.

Tóth Sandorné Szücs Julianna veszi a debreczeni 3438 sztjkvben foglalt Csapó kerti szőlőt Tóth Sándortól mint kiskoru Tóth Sándor, Julianna, Erzsébet és János gyámjaitól 1070 kor.

Árvay Gyula és neje Kiss Julianna veszik a debreczeni 4493. sztjkvben 5006/8 és 5007/1 hrsza. foglalt 336 négyszögöl Varga kerti szőlőt Varga Irén Dr. Peczkó Ernőné és társaitól 1680 kor.

Sipos József és neje Agárdi Zsuzsánna veszik a debreczeni 694 szíjkyben 6312 hrsza, foglalt 2 hold 100 □ öl ondódi földet Batori Gábertól 1700 kor.

Kornhoffer Józsefné Grules Emilia veszi a debreczeni 840 szíjkyben 8030 hrsza foglalt 6 hold 1500 négyvszögöl ondódi földet Szilágyi Gábor és neje Szabó Máriától 5300 kor.

Állatvásáraink októberben.

A magyar birodalomban 1902. évi október hóban összesen 437 országos állatvásárt tartottak, melyek közül 60 Horvát-Szlavonországokra esik. Ez állatvásárokról felhajtottak összesen 311.771 szarvasmarha, 120.742 lovat, 106.336 juhöt és 100.782 sertést. Eből az anyaországra 266.338 szarvasmarha, 110.962 lo, 103.312 juh, és 75.902 sertés; Horvát-Szlavonországokra 45.433 szarvasmarha, 9780 lo, 3024 juh és 24.880 sertés esik. Eladott összege: 121.523 szarvasmarha, 105.452 a Drávan innen, 16.071 a Drávan túl, 30.052 lo, 27.767 a Drávan innen, 16.071 a Drávan túl, 62.914 juh, 61.624 a Drávan innen, 1290 a Drávan túl, 45.156 sertés, 35.761 a Drávan innen, 9395 a Drávan túl. Legtöbb szarvasmarhát: Szászrégen 7034, Nagykőrös 5871, Nagyenyed 5597, Debreczen 5210, Maramarosziget 4899, Dicsőszentmárton 3694, Szekesfehér 3623, Csaktornya 2842, Nagyvarad 2636, Beregszász 2633, Szekelyudvarhely 2538, Zalaegerszeg 2123; Horvát-Szlavonországokban: Zágráb 3052, Kaproncza 1928, Diakovar 1353; legtöbb lovat: Szekesfehérvár 2784, Debreczen 2700, Szeged 2119, Hódmezővásárhely 1384, Csaktornya 1260, Rimaszombat 1183, Szabadka 1114, Beregszász 1100, Győr 1035. Horvát-Szlavonországokban: Kaproncza 874, Zágráb 708; legtöbb juhöt: Debreczen 29.763, Homonna 1842, Rimaszombat 1618, Mezőtur 1406. Horvát-Szlavonországokban: Vinkovec 286; Diakovar 273; legtöbb sertést: Debreczen 3500, Nagyvarad 2102, Nagykőrös 1250, Huszt 843, Horvát-Szlavonországokban: Diakovar 3266, Zágráb 1919, Eszék 1565-öt hajtottak föl az országos vásárra.

Gyógyszerész segédek sztrájkja.

A lemergi és krakkói gyógyszerészsegédek tegnap délelőtt, amint előre bejelentették, megkezdték a sztrájkot. A gyógyszerésztárakban a tulajdonosok, illetőleg bérletiek továbbá a felelős magiszterek, drognista segédek és gyakornokok látják el a szolgálatot. Hogy a sztrájk a vidéki városokra is kiterjed-e, arról még nem érkezett hír.

Hogy fogtak a pángermánok — csizmadiát.

A „Nagybecskereki Hírlap” írja a következőket: Furesán jártak mostanában a „Deutsches Tagblatt in Ungarn” pángermán kiadó, a lapkiadók, Schümmichen Jakob pancsovai bankár és társai. Nemrég, amikor a két illusztris szerkesztőnek Kornak és Krischnek odébb kellett állniok, egy buaresti német lap szerkesztőjére, Orendi Humenau Viktorra vetették a szemüket, aki el is vállalta a híres pángermán lap szerkesztését. Szerződést kötöttek vele három évre, de ezzel a kikötéssel, hogy ez a szerződés a vállalkozók részéről ez idő alatt felbonthatatlan marad, akármit csinál és főképpen akármit, akárhogy és akárilyen

irányban ír is az új szerkesztő. Schümmichenek természetesen meg voltak győződve róla, hogy Orendi, a bukaresti román lap volt segédszerkesztője ezt a neki szerződésileg biztosított jogát csakis a pángermán „eszmék” nagyobb szolgálatára fogja kiaknázni. De mi történt? Alig vette át az új szerkesztő a „Deutsches Tagblatt” vezetését, máris kitűnt, hogy a zöldsász lap kiadói Orendiben csizmadiát fogtak: a vad pángermán újságból az új ember rövid idő alatt szelid, előkelő hangú, magyar érzelmű lapot faragott. És Schümmichenek minden kapálódzása karba vészett, mert a szerkesztő a felbonthatatlan szerződésében részere biztosított joga hivatkozva, akadálytalanul folytatja a magyar állameszme érdekében kifejtett derek, faradhatatlan munkodését.

Osztrák gyártmány magyar czéger alatt.

Már ismét egy olyan eset fedeződött fel, hogy amit nagy lelkesedéssel honi iparként vásároltunk, — sült osztrák gyártmány. A Magyar Koronapapír-ról van szó, melyet egy bécsi gyáros, D. R. Pollak egy budapesti bizományosa utjan egész Magyarországon hoz forgalomba. A levélpapír és boríték nemzeti színű szegéllyel díszített dobozban, a magyar koronával ellátva és Magyar Koronapapír fölirással kerül a vevőközönség kezébe. A kereskedelmi miniszter egy ilyen példányt leküldött az illetékes budapesti iparhatóságához, mely ezeket a papírokat a bécsi czég budapesti bizományosánál lefoglalta és ellene a kihágási eljárást megindította abból az okból, hogy a valóságban meg nem felelő és a vevőközönséget könnyen megtéveszthető fölírás használt az áruin. A tárgyalás folyamán azzal védekezett a bizományos, hogy a levélpapír ez alakjában az orztrak kereskedelmi kamarával védjegyezve van. Védekezett továbbá a jöbismésségével, mert ő az elnevezéssel nem azt akarja mondani, hogy a papír magyar eredetű, hanem azt, hogy a papírt a díszül alkalmazott magyar korona után nevezte el. A koronának, valamint a nemzeti színeknek díszül való használása pedig tilva nincs. — legszébb a dologban, hogy a „védekezés” alapján az iparhatóság a bizományost — felmentette.

A ki a karácsony és újév alkalmára olcsó és szép arany és ezüst ajándék tárgyakat akar vásárolni, az forduljon Hoff Albert ékszerészhez, kinek üzlefele előbb a város háza alatt, most pedig a városházával szemben piacz-utca 29 sz. alatt, a „Debreczenhez” címzett sörház épületében hátul az emeleten van, a hol mindenféle arany és ezüst ékszerek — kiváltképpen vannak raktáron, valamint női és férfi zseb órák legszébb kivitelben meglepő olcsó áron beszerezhetők ajánljuk a n. é. közönség b. figyelmébe. Ugyan ott minden e szakba vágó megrendelések, javítások és vésnői munkák a legjutányosabban készíttetnek.

Goldstein Karolin mellfüző (mieder) gyára Debreczenben a főtéren, — értesíti a n. é. hölgyközönséget, hogy képes árjegyzékét melyben a legújabb angol és francia mellfüző különlegességek a mértékveteli utasítással ellátva — kívánatra bárhova készséggel megküldi s hogy megrendeléseket a leggyorsabban, kiváló gondnal készítve, jutányos áron szállit.

Mihalovits J. gyógyszerháza a „Kigyóhoz” Debreczen, főtér, a városházzal szemben.

Ajánlja a teljesen fémmentes s kiváló jóhatású „MOLLITERGIN” arcz s kézbőr finomító szépitő szerét, mely folyadék amíg arztalmatlanságra nézve teljesen egyezik a vaselin s glycerinnel, hatásra nézve azokat jóval felülmúlja. Hatása gyors és biztos! — A szer páratlan! **Egy üveg „Mollitergin” ára 1 kor.**

(3)

SZINHÁZ.

Műsor:

Szerdán: „A” bérletben Hamlett. Tragedia.

Csütörtökön: „B” bérletben Csokon szerzett völegény. Énekes bohózat.

Pénteken: „C” bérletben Vájlunk el. Vigjáték.

Szombaton: „A” bérletben (először) Niobe. Operette.

Vasárnap d. u. bérletszünetben: Tóth leány. Népszimű.

Este bérletszünet: (másodszor) Niobe. Operette.

Szerkesztői üzenet.

B. H. Debreczen. A Bramin aláírással ellátott, tegnapi számunkban megjelent „Alattomoskodók” című cikket szöszterint a „Szeged és Videke” cz. lapból vettük át.

Dohányárusok munkaszünete.

E czímen a „Pénzügyigazgatás” című szaklapban az alábbi, illetékes egyén tollából származó cikk jelent meg, amely a dohányárusok munkaszünete ügyében a pénzügyminiszter által kiadott rendelet czélját és intencióit világítja meg. E cikket, a multbeli szokásra vonatkozó részének elhagyásával a következőkben közöljük:

Kérdés, hogy a pénzügyminiszterium által elrendelt módozat, hogy t. i. a dohányárusok kötelező nyitvatartása csakis a vasárnap délelőtti órákra szorított, de egyuttal a délutáni elarúsítás tilalma kötelezően ki nem mondatott, megfelelő-e a kívánalmaknak?

Itt arra utalunk, hogy a nem kizárólagos dohányárusokat illetőleg a körendelet akként intézkedik, hogy a vasárnapi dohányeladást ott és addig tartoznak teljesíteni, a meddig főüzletük nyitvatartására engedéllyel bírnak. Ez az árus érdekének egybeolvasztása a kincstár érdekével. A vasárnap délutánt illetőleg a pénzügyminiszterium sem kötelező, sem tiltó módon nem intézkedhetett, mert a főüzlet bezárásának idejét a kereskedelemügyi miniszterium határozza meg, miutan pedig zárórán túl dohánygyártmányok sem arusíthatók, ennelfogva a nem kizárólagos árusokra nézve, akik dohányárusaink tulnyomó részét, talán 95%-át adják, a vasárnap délutáni pihenő tényleg biztosítva van és minden ezzel ellenkező állítás alaptalan.

A kizárólagos árusok, akik közvetlenül a pénzügyminiszter fenhatósága alatt állanak, még kedvezőbb helyzetbe jutottak, a mennyiben ezentul csak délelőtti 9—12 óra között tartoznak dohanyt eladni. A kincstár éfdeke ugyan — némi ellensúlyozásául a kötelező vasárnapi dohanyelarusítás elejtése folytan, legalább atmenetileg, ekvetlenül előálló jövedelmi csökkenésnek — nézetünk szerint azt hozta volna magával, hogy ezek az árusok a jövedék érdekében, mely nekik a kenyeret adja, a délutáni elarusításra tovább is köteleztessenek, de ez nem történt meg és így tetszésükre van bízva, hogy vasárnap délután arusítsanak-e vagy sem. Nem értjük tehát azokat, akik az üzleti versengés kényszerére hivatkozva, lelketlen-

séggel vádolják emiatt a pénzügyi kormányzatot, sőt azt állítjuk, hogy ez az intézkedés indirekt uton a kizárólagos dohányárusok védelmét célozza, mert azzal, hogy vasárnap délutánis árusíthassanak, míg fűszeres, szatós, stb. társaik ezt most már nem tehetik, előnyt élveznek ezek felett és forgalmukban növekedés fog előállni, mely jobb boldogulásukat biztosítja.

Attérünk már most a körrendelettel létesített reform másik részére, amely a különféle felekezeti dohányárusok nagyobb vallási ünnepeit méltányolva, megengedi, hogy ezen a napokon a dohányárusítás szüneteljen. Sajátságos, hogy e méltányos és minden vállasfelekezetet egyforma elbánásban részesítő intézkedés, az orthodox hitelvű dohányárusok körében elégedetlenséget szült és ezek a szombati napokon eddig divott különleges elbánásnak visszaállítása iránt indítottak mozgalmat, holott a másfelekezeti dohányárusok részéről kifogás nem merült fel, dacára annak, hogy most már ők is kötelezve vannak arra, hogy a kisebb ünnepeken az elarusítást üzlethelyiségekben folytassák. — Hitelvi szempontokat e helyen nem fejtegetünk, de alig képzeljük, hogy biztos alapon alljanak az elégedetlenek. Hiszen az eladás eddig sem szünetelhetett a szombati napokon és annak teljesítése a más vallásu megbízott által, úgy, mint eddig, ezentul is lehető lesz, a vallási kötelelem megsértése nélkül.

A különöség csak az, hogy az eladás most már a jövedek érdekéből magában az üzleti helyiségben eszközöndő. Az a nevezünk, hogy miután egyforma jogokkal egyforma köteleességek járnak, a partikularis jogosítványok sem tarthatók fenn akkor, mikor egy egész országra szóló szabályozást egyöntetűen kell megállapítani.

A sajtó kezdetben melegen fogadta a dohányárusok munkaszünetét szabályozó új rendelkezéseket, majd kifogások merültek fel a kötelező munkatiltalom hiánya és a szombat miatt. Igyekezünk az ellenvetéseket megczáfolni és bebizonyítani azt, hogy a pénzügyi szempontok köteleességszerű szem előtt tartása mellett, aligha lehetne ezt a sokféle érdeket felölelő kérdést méltányosabban és szabadelvűbben megoldani, mint ahogy ez történt.

Lukács Sándor
pénzügyminiszeri oszt.
tanácsos.

Magyar czérna — angol czérna.

— A Magyar czérnagár rt. ügye. —
A Magyar czérnagár rt. ról, mely Pozsonyban tart fenn egy Potemkin-gyárat, a Magyar Kereskedők Lapja ban egy **debreczeni kereskedő** olyan adatokat közölt, hogy azok méltán kelthettek feltűnést. A cikkben felhozott adatokat megerősíti most egy ipari szaklap, mely szerint a Clark, Coats és Brock czégek árjegyzékeiből megállapítható — rá van nyomtatva — hogy a nevezett czégeket „Képviseli a Magyar Czérnagár r-t.” A lap birtokában vannak továbbá az ezen gyáraktól származó czérnák és csomagoló papírok, amelyek „Gyártja a Magyar Czérnagár r-t.” felirásn czimkével vannak ellátva. Mindehhez még hozzátehető, hogy a Magyar czérnagár rt. képviselője, tehát ez ügyben eléggé illetékes egyén, bizonyos helyen oiy kijelentést tett, hogy Pozsonyban tényleg orszózzák az idő szerint a czérna, sőt a nyomtatványok is onnan valók, de czérnát csak évek mulva készíthetnek majd ott, ha az utasítások Bécsből jönnek.

Ezek az adatok egymagukban is elég súlyosak arra, hogy az államilag szubvenzionált gyár hatósági megvizsgálását és a felsorolt vádek dolgában a miniszterium azonnali vizsgálatát követeljük.

Egy, a kormány által jelentékeny áldozatokkal támogatott vállalatról méltán el lehet várni annyi erkölcsi szilárdságot, hogy hasonló bizalmatlanságra ne szolgáltatson okot. Teljesen közömbös az, vajjon van e kötelezve a társaság arra, hogy már most gyártson-e czérnát vagy sem: de az bizonyos, hogy a czégek erkölcsi szempontból tilos oly jelzések alkalmazása, amelyek azt a látszatot keltik, mintha hazai czérnát hozna forgalomba, sőt kötelessége egyenesen utalni arra, hogy czérnát ma nem gyárt, csak ekkor, meg ekkor fog gyártani — ha igaz.

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa Utódai
Debreczen, Kistemplom-bazár.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönséget értesíteni, miszerint jelentékeny árszállítással

nagy karácsonyi vásárt rendezünk.

Csakis elsőrendű jó minőségű áruk kerülnek eladásra, ugymint: **a legújabb őszi és téli ruhaszövetek, mosó bársonyok és velezek, ruha és blouz-selymek, haraszt-kendő és sálak, Szőnyeg, függöny, butorszövet, pokrócz, ág-és asztalterítők.** Uri divatezikkék, **kézelők, esernyők, nyakkendők, ingek, Normál (Jäger) ingek, nadrágok, harisnyák.**

Határozott árak. Előzekény kiszolgálás.

Valódi tajték pipák és siphák.

Ujdonságok
SZIVAR és pénztárczákból.

Alkalmas ajándék tárgyak.
Gyermek játékok legjutányosabb árban beszerezhetők

Szent-Királyi Tivadar

műipararu üzletében. 1.

Eladó buzatermő föld.

Debreczen közelében Balmazújváros és Hajduböszörményhez is közel fekvő, mintegy **600 kat. hold legkitűnőbb buzatermő föld** kisebb, nagyobb részletekben (akár egy holdanként)

eladó.

A fizetési feltételek nagyon előnyösek. Bővebb felvilágosítás **dr. Lukács Emil ügyvédnél** (Debreczen Piacz-utca 38 s. a. nyerhető.)

Boros Testvéreknél

divatos női ruhakelmék, selymek, téli kendők és velezek a versenyben létező **legolcsóbb árakban.** Maradékok féláron.

Csak tiszta darált kávévet vegyünk

1 deca tea 3 kr., nagyüveg igen jó rum 22 kr., egész szemü hurka rizs 14 kr., hófehér só 12 kr., 1 kg. szép nyers kavé 1 frt, 1 liter prima szagnéküli szalon petroleum 12 kr. Minden legolcsóbban beszerezhető Rosenthal Sándornál Csapó-utca 16. sz.

Nincs többé szoba füst.
Minden kéményt megjavít.

„John“-féle kéménytoldó egyedüli főraktár
LUKÁCS VILMOS
cement burkolati, tetőfedési és aszfalt vállalatánál, Debreczen, Hatvan-utca 5.

Ne vásároljanak csekély értékű gyakran hamisított rumot.

Eszenciák ártalmasak az egészségre. Battle Axe Jamaica Rum el van ismerve, mint **The Nectar of Jamaica.**

Minden üveg megtöltése a czég ellenőrzése mellesz eszközölve.
A. A. Baker & Co London E. C.

Ezen jegyet az összes kulturállamokban a törvény védi.
Debreczenben kapható Csanak József, Geréby Fülöp utódai, Kontsek Géza, Komlóssy Lajos fűszeg és esemege kereskedéseikben.

UJDONSÁG!!

Acetylen-zseblámpa

a zsebben kényelmesen hordozható, nagy vakító fénynyel, ég és sötét helyeket, lépcsőket, pinczékét stb. nappali világítással lát el. Praktikus, szolid és olesó 1 drb. ara a pénz előleges beküldése esetén 1.20 kor., franco utánvétell 50 fillérrel drágább. 3 drb 3 kor., 6 drb 5 kor. Portó külön. Kapható **Kann Ignácznál, Wien, II., Linienbrungasse 17.**

Szabott szolid árak.

Szives figyelmébe ajánlván cégem.

Eredeti angol, francia divat szöveteim megérkeztek,

azokat igen szolid árban izléses kivitelben ajánlom a szép és elegáns ruhát viselő uri közönség figyelmébe, szöveteim valódiságáért kezdek.

Antal Vincze
férfi szabó, divat-üzlete
Simonffy-utca 1 szám.

A tisztviselő egylet szállítója.

Magyar- és diszruhák a legszebb kivitelben.

Elismert pontos kiszolgálás.

Menyasszonyi kelengyek és ajándéktárgyak nagy raktára.

Karácsonyi és Újévi
hasznos ajándéktárgyakat,
üveg, porcellán, majolika, china ezüst és bronz különlegességeket, valamint mindezen szakmába vágó czikkeket a legnagyobb választékban, a legjutányosabb árak mellett ajánl

KASZANYITZKY ENDRE.

Vidéki megrendelések pontosan és lelkiismeretesen teljesíttetnek. Árjegyzék kívánatra bérmentve.

Vendéglő és kávéházi teljes felszerelések.

Épület és portale üvegezési vállalat.

Köpkerekek minden nagyságban, egyszerűtől a legdíszebbig.

Van szerencsém a t. vevőimnek tisztelettel tudomására hozni, hogy a

Csapó-utca 22. sz. háznál

Decz. 1-én elárusító helyet nyitottam, a hol is 3-szor naponta **friss sütemények**, valamint gyomorhajosoknak kétszersült, vanília szeletek és tea sütemények

naponta friss élesztő
vaj, tej és főzelékek kaphatók. A fővárosban is nagyon kedvelt az ugynevezett

Molnár kenyér
a Piacz-utcai 38-ik számú háznál valamint a Csapó-utcai elárusítóhelyen is kapható.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve,
illő tisztelettel:

Czabán Dániel,
sütő-mester
Debreczen, Piacz-u. 38. sz.

Az új szőnyegházban
feltűnő
olesó occasio eladásra

kerülnek:

Futó és pamlag szőnyegek
Függönyök
Ágy és asztal terítők
Butorszövetek
Flanell takarók és
Lópokrócok. (5)

Bosznay J. és Társa
új szőnyegháza
DEBRECZEN Kossuth-u. 11. Zádor ház.
Maradék szőnyegek feláron.

Édes Teavaj
Akác virágméz sejtekben és csurgatott
Feltört francia dióbél
Lengyel gomba
Édes magyar Mustár
Mustkolbász dióval
Füstölt rajnai lazac
Friss idei szalami
Baraczk lekvár
megérkeztek

KONTSEK GÉZA
kereskedésébe, Kossuth-utca.

A butor ipar összes remekei
ugy ebédlő, háló mint dohányzó avagy társalgó szobák teljes berendezéséhez, mint egyes kiváló darabok alkalmi meglepetés tárgyául a legpazarabb választékban

Killer Ede
bútorgyáros, cs. és kir. udvari szállítónál kaphatók előnyös árakon.

Korona Áruház.
Nagy karácsonyi vásár!
Megérkeztek
Az első debreczeni
Korona áruházba
Simonffy-utca 1. (városi bérház.)
A legújabb és legpraktikusabb gyermek játékok, Mechanikus állatkák, diszműárak, zenélő 3 részes tükrök, albumok, képes lap tartók, Emlék könyvek, chinai ezüstgyertyatartók, gyümölcs-, névjegy-, kenyér kosarak stb. ahol a legolesőbb árban beszerezhetők.

Rendkívüli nagy választék karácsonyfa díszítésekben.
Férfi ingek gallér, kézelők és nyakkendők mesés olesó árakban.
A n. é. közönségnek magunkat b. figyelmébe ajánlván
Tisztelettel
KEPES és FRIEDMANN.
Korona Áruház.

Egyedül valódi angol
Gyógyszerész A. THIERRY BALZSAM
Közegészségügyileg megvizsgálva és véleményezve.

Az üvegek felszerelése keresk. törvényszéki mintavédelem alatt áll.

E balzsam belsőleg és külsőleg használ: 1. Utólérhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek kóros bajainál, véget vet a fájdalmas köhögésnek s kigyógyít a legrégebb bajoknál is. 2. Kitűnő hatása van torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a hideglelést. 4. Meglepő gyorsan gyógyítja a gyomor, szélgyörsöt s a tagrángatásokat. 5. Megment az aranyeres fájdalmaktól s kigyógyít a Hämorrhoidák, szeliden mozdítja elő a székelést s a vér tisztulását, javítja az étvágyat s az emésztést. 6. Nagyszerű szolgálatokat tesz fogtájáskor, üres fogaknál és szájróhadáskor s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felbűffögést, a szájnak s a gyomornak bűjét. 7. Nagyon jó gyógyszer kül és belbajoknál, u. m. sebeknél, lázhólyag, szemölcs, égési sebek, fagyos tagoknál, rüh és kiüések, megszünteti a fejfájást, szakgatást, rheumát, fülbántalmakat stb. Csak mindig vigyázzunk a mellékelt zöld mezejű apácza-védjegyre! Hamisi áoktól legjobban óvakodunk, ha egyenesen gyáramból Ausztria-Magyarország minden állomására franco rendelünk 12 kicsi vagy 6 dupla üveget 4 koronáért, Bosznia és Herzegovinában 4 kor. 60 fillér. Kevesebb nem küldetk. Szétküldés előrefizetés vagy az összeg utánvétele mellett.

Gyógyszer A. Thierry balzsam és Centifolia kenőcs.

Eme két gyógyhatásában utólérhetetlen szer soha nem romlik el, sőt mentül régebb, annál jobb nem árt a szírnak fagy, sem meleg s ezáltal télen nyáron szétküldhető. Mindenkor hatással van, s alkalmazása esetén könnyen bevárható az orvosi segély, természetesen nem szabad hatástalan utazásokhoz nyulni, melyért csak haszontalan elprédáljuk a pénzt, hanem mindig tartson minden család készletében e világhírű, olesó, megbízható, a mellett ártalmatlan szerből. A hol nem bizonyos, hogy az én kitűnő szerem, ott ajánlatos egyenesen tőlem hozatni. Cím: 2.

Apotheker Thierry (Adolf) Limited Schutzengel-Apothek in Prograda bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Főraktár: Budapest Török József, Zágrábban Mittelbach S. és Bécsben Brady C. gyógyszerészeknél.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostávtól szemben.